

מסורת הש"ס

א) נִלְמָנָן קָבָה. קָבָה. קָמוּ. עִירֻבִין לָהּ. בִּינָה לָהּ. ט) סוּכָה לָהּ. ע"ש, ט) נְכוּמוֹת עוֹ: מוֹלֵין מִתּ: ג'., ד) נְסוּכָה לָהּ. ע"ש, ט) וְעִיר עִירֻבִין עִירָא מַלְלָה וּבִסְטָדִירִין קָט. מֵאִי טִרְסָף וּרְיָן., ו) נִלְמָנָן קָמוּ., ו) דָּף לָהּ., ח) וְשֵׁסׁ., ט) מוֹלֵין מִתּ: ג'., י) מוֹלֵין מִתּ: ג'.

גליון הש"ס

תוס' ר"ה הא ר' יהודה וכו' ומוקי לה ב"י יהודה. וע"ש ע"ז תוס' ד"ה הא הא אין עליה: בא"ד דאפור לה' יהודה. ע"י פירש"י שם ד"ה אלא למרגנולין:

לעזי רש"י

צינפיי"ל. הקיבה השלישית של מעלי-הגריה. פנצצ"א [פנצ'א]. הקיבה הראשונה של מעלי גריה. דובולז"ן. קיפול בקיבה. השניה של מעלי גריה.

מוסף רש"י

הצוצריאל. פשוטה ואינה של אילן (סוכה דד.). שיפורה. כסף (שם). צפצפה. ועכשיו נשתנת שמה וקורין לו פריסה (שם). פתורתא פתורא. האחת גדולה והאחת קטנה, ושם היו רגילין לקרות לגדולה חלף קטנה ושל קטנה לגדולה (שם). אף אנו נאמר. אף אי יש בידי עור אחד שנחלף שמה (שם). הרובילאל. גמפיי"ל (שם). למחט שנמצאת בעובי בית הכנסות. מקום ים גרשם הכרס סמוך להמסס קרוי בית הכנסת, שהוא כעין טס ויש בו סביב שמו עשר שני כסלים כפולים ודבוקים ונעלז"י דרובולז"ן, ונמנא מחט תחומה חלופו עובי ומחון עוביו אפשר לה שלא נקבתה כולה (כתובות נו. ובניין חזקין טס). דמצד אחד שנקבה חלף דופן הפנימית ולא נקבה את השנית (חזקין טס) ואין המחט נראה אלא מנפנים (כתובות טס). כשרה. שאין זה נקב (שם) שנתמה מגינה עליה (חזקין טס).

רב נסים גאון

למאי נפקא מינה למחט שנמצאת בעובי בית הכנסות. תגר אצל דלך (תמצא עיקר זה) בפרק אלו טריפות (דף יז) ובכתובות בפרק המדיר (דף שו).

רבינו חננאל

ותניא מטלטלין שופר וחצוצרות ותניא מטלטלין שופר ולא חצוצרות. ואוקימנא להו הא ר' יהודה הא ר' שמעון והא ר' חנניה. הדרין ערך במה מדליקין.

במה מדליקין פרק שני שבת

לסינוק עני. שעל הצינור לפרנסו: **הא ר' יהודה**. שופר מיטלטל ותלוצרות אינן מיטלטלין דמוקפה הוא אצל שופר תורת כלי עליו כדאמרן לעיל: **הא**. דקמני תרויהו מטלטלין ר' שמעון היא דלית ליה מוקפה: **הא**. דקמני אף שופר אין מטלטלין ר' נחמיה דאמר **י**אפי' תרודו אפי' טלית אין ניטלין אלא לצורך תשמישו המיוחד ועיקר שופר לאו לגמוע מים קאי: **ומאי שופר**. דקמני צההיא דר' נחמיה דאקדמית צה למטלטלין את השופר וכיון דמני אין מטלטלין את השופר מו לא כריך לממני תלוצרות דכ"ש היא הוציל ואינו ראוי לגמע בו טינוק אלא שופר דמנא רישא הוא תלוצרות ותלוצרות דמנא צסיפא הוא שופר דאישתנו שמייהו כדרב חסדא: **לשופר של ראש השנה**. אין תוקעין אלא אצמו שעס הארץ קורין תלוצרות והוא שופר או אס צא עס הארץ לשאל צמה יתקע אומרים לו בתלוצרות: **לפפסה**. פסולה ללוצב ועלה שלה עגול וקנה שלה לצן כדאמרן צסוכה"י: **פסורה**. מתחילה היו קורין לגדול פתורה ולקטנה פתורתא ועכשיו נשתנו: **אף אנו נאמר**. אף אנו יכולים להוסיף ארצב חסדא לומר שגם זה נשתנה: **הוצילא**. מתחילה היו קורין להמסס הוצילאל ולצית הכוסות בי כסי ועכשיו נשתנו: **המסס** הוא הסמוך לצית הכוסות עשוי סגלגל כמין כדור ובתוכו קליפות קליפות הרצה כגלגל של ריחים וקורין צינפ"ל ודופנו דק מאד: בית הכוסות סוף הכרס שקורין פאנצ"א ויש בו עובי שקורין דובולז"ן ותוכו עשוי כמין כוס. עובי בית הכוסות דופן כפולה ודבוקין הכפלים זה בזה בשומן: **מצד א'**. שלא ניקב אלא א' מן הכפלים כשרה שחצירו סותמו: **מצ' לדדין**. שניקבו שניהם טריפה. ובצית הכוסות הוא דאיכא לפלוגי בין **לד א'** לשני **לדדין** אצל בהמסס אפי' מצד א' שלא נראה הנקב לחון אין זו סמימה לפי שהדופן דק מאד: לגיטי

דתנן כל הכלים ניטלין צצבת חוץ ממסר הגדול ויתד של מחרישה^ה **הא ר' נחמיה**. יהיא דאסרה שופר ותלוצרות דתניא צפרק חצית (לקמן דף קמג). אפי' תרודו אפי' טלית אפי' סכין אין נוטלין אלא לצורך תשמישן ופי' צקונטרס תשמישן המיוחד להם ומשמע לפי' דכלי שמלאתו לאיסור אסור לטלטלו לשום צורך דהא מיוחד למלאכת איסור ואנן צעינן שיהא מיוחד לצורך אותו דצר שנוטלו צצבת וקשה לר"ם דאמר צפרק חצית (ג"י טז) חותלות של תמרים ושל גרוגרות ממיר אצל לא מפקיע ולא חותך ומוקי לה כר' נחמיה וכן צפרק בכל מערבין (עירובין דף לה. ושם) הכא צמנעול דקטיר צמיתנא וצעי סגינא למיפסקיה ומוקי כר' נחמיה ואמאי אסר צסכין כיון שהוא עומד ומיוחד לחתיכה והר"ר שמעון הזקן הקשה לפירוש הקונטרס דהיכי קאמר רצא צפרק כל הכלים (לקמן דף קד). ואתא ר' נחמיה למימר דאפי' כלי שמלאתו להיתר לצורך גופו או לצורך מקומו אין מחמה לצל לא היכי שרי לצורך מקומו והלא אין זה תשמיש המיוחד לו (אדווחק ר"ם לומר לפי' הקונטרס דקערות אחר שאכלו צהן דדרך להסירן כל שעה חשבי צורך מקומו תשמיש המיוחד לו ונראה לר"ם דלא שרי ר' נחמיה אלא תשמיש הרגיל לעשות בו בחול אפי' אינו תשמיש המיוחד לו ואפי' דצר שמלאתו לאיסור שרי כיון שדרך אותו תשמיש לעשות ממנו בחול כגון קורנס לפצע בו את האגוזים וקורדוס לחתוך בו את הדבילה והיינו לצורך תשמישו דקאמר כלומר מה שרגיל לעשות בו בחול ולא אתא לאפקויי אלא מחמה לצל וכגון תשמיש שאינו רגיל לחתוך כגון חותלות של תמרים צסכין או מנעול דקטיר צמיתנא ושופר נמי אין דרך בחול לגמע בו מים לתינוק והסקה צכלים דתניא צפרק כל הכלים (לקמן דף קד):^ט אין מסיקין צכלים כיו' ומוקי לה כר' נחמיה וצינא ר"ם נראה מפרק כל הכלים (ג"י טז) דתנן כל הכלים ניטלין לצורך ושלל לצורך ר' נחמיה אומר אין ניטלין אלא לצורך ומפרש רצה בגמרא דצר שמלאתו להיתר לצורך גופו ולצורך מקומו דצר שמלאתו לאיסור גופו אין לצורך מקומו לא והשתא מה לו להוציר דצר שמלאתו לאיסור כיון דמתניתין לא איירי אלא צמלאתו להיתר אלא ודאי משום ר' נחמיה נקטיה דצעי למימר ואתא ר' נחמיה לתרויהו לצורך גופו שרי ולצורך להיתר כיו' ומשום דמשהו ר' נחמיה מלאתו להיתר למלאכתו לאיסור נקט מלאכתו לאיסור דלר' נחמיה תרויהו לצורך גופו שרי ולצורך מקומו לא ולרצא תרויהו לצורך גופו ומקומו שרי מחמה לצל לא ולשון אפי' משמע נמי הכי:

הא ר' נחמיה. יהיא דאסרה שופר ותלוצרות דתניא צפרק חצית (לקמן דף קמג). אפי' תרודו אפי' טלית אפי' סכין אין נוטלין אלא לצורך תשמישן ופי' צקונטרס תשמישן המיוחד להם ומשמע לפי' דכלי שמלאתו לאיסור אסור לטלטלו לשום צורך דהא מיוחד למלאכת איסור ואנן צעינן שיהא מיוחד לצורך אותו דצר שנוטלו צצבת וקשה לר"ם דאמר צפרק חצית (ג"י טז) חותלות של תמרים ושל גרוגרות ממיר אצל לא מפקיע ולא חותך ומוקי לה כר' נחמיה וכן צפרק בכל מערבין (עירובין דף לה. ושם) הכא צמנעול דקטיר צמיתנא וצעי סגינא למיפסקיה ומוקי כר' נחמיה ואמאי אסר צסכין כיון שהוא עומד ומיוחד לחתיכה והר"ר שמעון הזקן הקשה לפירוש הקונטרס דהיכי קאמר רצא צפרק כל הכלים (לקמן דף קד). ואתא ר' נחמיה למימר דאפי' כלי שמלאתו להיתר לצורך גופו או לצורך מקומו אין מחמה לצל לא היכי שרי לצורך מקומו והלא אין זה תשמיש המיוחד לו (אדווחק ר"ם לומר לפי' הקונטרס דקערות אחר שאכלו צהן דדרך להסירן כל שעה חשבי צורך מקומו תשמיש המיוחד לו ונראה לר"ם דלא שרי ר' נחמיה אלא תשמיש הרגיל לעשות בו בחול אפי' אינו תשמיש המיוחד לו ואפי' דצר שמלאתו לאיסור שרי כיון שדרך אותו תשמיש לעשות ממנו בחול כגון קורנס לפצע בו את האגוזים וקורדוס לחתוך בו את הדבילה והיינו לצורך תשמישו דקאמר כלומר מה שרגיל לעשות בו בחול ולא אתא לאפקויי אלא מחמה לצל וכגון תשמיש שאינו רגיל לחתוך כגון חותלות של תמרים צסכין או מנעול דקטיר צמיתנא ושופר נמי אין דרך בחול לגמע בו מים לתינוק והסקה צכלים דתניא צפרק כל הכלים (לקמן דף קד):^ט אין מסיקין צכלים כיו' ומוקי לה כר' נחמיה וצינא ר"ם נראה מפרק כל הכלים (ג"י טז) דתנן כל הכלים ניטלין לצורך ושלל לצורך ר' נחמיה אומר אין ניטלין אלא לצורך ומפרש רצה בגמרא דצר שמלאתו להיתר לצורך גופו ולצורך מקומו דצר שמלאתו לאיסור גופו אין לצורך מקומו לא והשתא מה לו להוציר דצר שמלאתו לאיסור כיון דמתניתין לא איירי אלא צמלאתו להיתר אלא ודאי משום ר' נחמיה נקטיה דצעי למימר ואתא ר' נחמיה לתרויהו לצורך גופו שרי ולצורך להיתר כיו' ומשום דמשהו ר' נחמיה מלאתו להיתר למלאכתו לאיסור נקט מלאכתו לאיסור דלר' נחמיה תרויהו לצורך גופו שרי ולצורך מקומו לא ולרצא תרויהו לצורך גופו ומקומו שרי מחמה לצל לא ולשון אפי' משמע נמי הכי:

הא ר' נחמיה. יהיא דאסרה שופר ותלוצרות דתניא צפרק חצית (לקמן דף קמג). אפי' תרודו אפי' טלית אפי' סכין אין נוטלין אלא לצורך תשמישן ופי' צקונטרס תשמישן המיוחד להם ומשמע לפי' דכלי שמלאתו לאיסור אסור לטלטלו לשום צורך דהא מיוחד למלאכת איסור ואנן צעינן שיהא מיוחד לצורך אותו דצר שנוטלו צצבת וקשה לר"ם דאמר צפרק חצית (ג"י טז) חותלות של תמרים ושל גרוגרות ממיר אצל לא מפקיע ולא חותך ומוקי לה כר' נחמיה וכן צפרק בכל מערבין (עירובין דף לה. ושם) הכא צמנעול דקטיר צמיתנא וצעי סגינא למיפסקיה ומוקי כר' נחמיה ואמאי אסר צסכין כיון שהוא עומד ומיוחד לחתיכה והר"ר שמעון הזקן הקשה לפירוש הקונטרס דהיכי קאמר רצא צפרק כל הכלים (לקמן דף קד). ואתא ר' נחמיה למימר דאפי' כלי שמלאתו להיתר לצורך גופו או לצורך מקומו אין מחמה לצל לא היכי שרי לצורך מקומו והלא אין זה תשמיש המיוחד לו (אדווחק ר"ם לומר לפי' הקונטרס דקערות אחר שאכלו צהן דדרך להסירן כל שעה חשבי צורך מקומו תשמיש המיוחד לו ונראה לר"ם דלא שרי ר' נחמיה אלא תשמיש הרגיל לעשות בו בחול אפי' אינו תשמיש המיוחד לו ואפי' דצר שמלאתו לאיסור שרי כיון שדרך אותו תשמיש לעשות ממנו בחול כגון קורנס לפצע בו את האגוזים וקורדוס לחתוך בו את הדבילה והיינו לצורך תשמישו דקאמר כלומר מה שרגיל לעשות בו בחול ולא אתא לאפקויי אלא מחמה לצל וכגון תשמיש שאינו רגיל לחתוך כגון חותלות של תמרים צסכין או מנעול דקטיר צמיתנא ושופר נמי אין דרך בחול לגמע בו מים לתינוק והסקה צכלים דתניא צפרק כל הכלים (לקמן דף קד):^ט אין מסיקין צכלים כיו' ומוקי לה כר' נחמיה וצינא ר"ם נראה מפרק כל הכלים (ג"י טז) דתנן כל הכלים ניטלין לצורך ושלל לצורך ר' נחמיה אומר אין ניטלין אלא לצורך ומפרש רצה בגמרא דצר שמלאתו להיתר לצורך גופו ולצורך מקומו דצר שמלאתו לאיסור גופו אין לצורך מקומו לא והשתא מה לו להוציר דצר שמלאתו לאיסור כיון דמתניתין לא איירי אלא צמלאתו להיתר אלא ודאי משום ר' נחמיה נקטיה דצעי למימר ואתא ר' נחמיה לתרויהו לצורך גופו שרי ולצורך להיתר כיו' ומשום דמשהו ר' נחמיה מלאתו להיתר למלאכתו לאיסור נקט מלאכתו לאיסור דלר' נחמיה תרויהו לצורך גופו שרי ולצורך מקומו לא ולרצא תרויהו לצורך גופו ומקומו שרי מחמה לצל לא ולשון אפי' משמע נמי הכי:

למחט שנמצאת. דתניא צאלו טרפות (חולין דף ג. ושם) וצהמדיר (פסות דף עו:) מצד אחד כשירה מצ' לדדין טרפה ופי' צקונטרס צעובי צית הכוסות הוא דאיכא לפלוגי הכי אצל בהמסס אפי' מצד אחד שלא נראה הנקב לחון טרפה דאין זו סמימה והקשה ה"ר אליעזר ממיי"ץ דהא תנן **י**המסס וצית הכוסות שניקבו לחון משמע דבהמסס נמי לא מיערפה אלא צנקב מפולג ואורז"י דהאי לחון לא לגמרי לחון' אלא כלומר לצד חוץ לאפקויי ניקבו זה לחון זה דכשירה כדקמני צמר הכי וקמ"ל דמצד אחד כשירה אע"ג דניקב עור אחד שלם אצל הא דקמני מצ' לדדין טרפה אין חידוש' אי נמי מצ' לדדין טרפה נמי חידוש הוא דקמ"ל אע"פ שצוכב על המסס^ט וס"ד^ט שמגין' כמו תלחולת שנקצה וירכים מעמידין אותה דכשירה קמ"ל דהכא טרפה ור"ם אומר דבהמסס נמי מצד אחד כשירה ופשיטא דלא היא טרפה אא"כ ניקב נקב מפולג לחון דאין צנרא שיהיה טרפה צשום מקום אלא צנקב מפולג והא דנקט צצרייתא צית הכוסות לאשמועינן מצד אחד כשירה^ט אע"ג דניקב עור שלם^צ ונפקא מינה הא דשמעינן דאישתני שמייהו אע"ג דדינס שוה דאי לא אשמעינן ה"א דהאי דקמני מחט שנמצאת צעובי צית הכוסות היינו' דקרו השתא צי כסי שאין לו אלא עור אחד והוה אחי למימר דדוקא צההוא מצד אחד כשירה^ט אצל צמאי דקרו^{טו} הוצילאל^{טז} אפי' מצד אחד טרפה כיון שניקב עור אחד שלם^י להכי אשמעינן דאישתני שמייהו^{יז} דאפי' צהוצילאל מצד אחד כשירה^י ועוד אורז"י דמצניו למימר כפי' רש"י דבהמסס אפי' מצד אחד טרפה^צ דחיישינן שמה ניקב לחון וחור והצריא כמו ישא לו קוץ צושט"י דהכי הלכתא דחיישינן שמה הצריא וחוששין לספק דרוסה ואפי' למאן דלא חייש התם צקון שמה צמנחט שהוא דק חייש והא דצעי צאלו טרפות ניקבו לחון היינו כגון דידעינן דשוב לא הצריא כגון שאכלה מחט צפנינו ושחטוה מיד:

פרק שני שבת

לו.

הא ר' יהודה. לר' יהודה מטלטלין שופר אע"ג דמלאכתו לאיסור שרי לטלטלו לצורך גופו ומקומו כדמוכח צפרק כל הכלים (לקמן קד): דאמר רב מכצדות של מילתא מותר לטלטל צצבת ושל תמרה אסור פירוש לפי שמלאכתו לאיסור ור' אלעזר אמר אף של תמרה צמאי עסקינן אילימא לצורך גופו ומקומו צהא לימא רב של תמרה לא והא רב צנצא ס"ל דשרי דצר שמלאתו לאיסור לצורך גופו ומקומו ואי ר' יהודה אסר"א והא רב צצר כר' יהודה דאית ליה מוקפה וצפרק מוליין

(לקמן דף קמא: ושם) גצי הא דפרריך לאציי"ב [ורצא] ממנעל שעל גצ האימוס^א משמע צהדיא דשרי ר"י צצצר שמלאכתו לאיסור לצורך גופו ומקומו ותניא נמי צפרק כירה (לקמן דף מד.) ר' יהודה אומר כל הנרות של מתכת מיטלטלין חוץ מן הגר שהדליקו בו צצבת אצל בתלוצרות אסר משום דכיון דלא חזי למלאכת היתר אלא מעט מקפה ליה לגמרי ממלאכת היתר והוי כמטה שיחדה למעות והניח עליה מעות דאמר רב יהודה א"ר (לקמן דף יד:) דאסור לטלטלה^ט ומוקי לה כר' יהודה וכמו קינה של תרנגולים דמשמע לקמן (דף מה:) **דאסור לר' יהודה אפי' לצורך גופו ומקומו: הא ר' שמעון**. דלית ליה מוקפה אלא מוקפה מחמת חסרון כיס ודוקא לצורך גופו או מקומו הוא דשרי אצל מחמה לצל מודה ר"ש דאסור דתנן צפרק כל הכלים (לקמן דף קצב:) נוטל אדם את הקורנס לפצע בו את האגוזים קורדוס לחתוך בו דבילה אצל מחמה לצל אסור וכו' שמעון היא מדקמני סיפא מחט של יד ליטול בו את הקוץ וצהנחנקין (סנהדרין דף פד:) מוקי לה כר' שמעון וצשיליה האורג (לקמן קו.) נמי מוכח מינה דמפיס מורסא מותר לכתחילה וההיא דמפיס מורסא מוקמא כר"ש צריש פ"ח' שצריס (לקמן דף קו:) וצפי' צתרא (לקמן קג.) נמי פשיטא לן דמתניתין דכל הכלים אחיא כר"ש דקאמר דצמוקפה מחמת חסרון כיס מודה ר"ש וגצי מכצדות של תמרה (דף קד:) דפרריך אלא מחמה לצל צהא לימא ר' אלעזר אף שאיזא דילמא ר' אלעזר כר"ס ס"ל^ה:

הא ר' נחמיה. יהיא דאסרה שופר ותלוצרות דתניא צפרק חצית (לקמן דף קמג). אפי' תרודו אפי' טלית אפי' סכין אין נוטלין אלא לצורך תשמישן ופי' צקונטרס תשמישן המיוחד להם ומשמע לפי' דכלי שמלאתו לאיסור אסור לטלטלו לשום צורך דהא מיוחד למלאכת איסור ואנן צעינן שיהא מיוחד לצורך אותו דצר שנוטלו צצבת וקשה לר"ם דאמר צפרק חצית (ג"י טז) חותלות של תמרים ושל גרוגרות ממיר אצל לא מפקיע ולא חותך ומוקי לה כר' נחמיה וכן צפרק בכל מערבין (עירובין דף לה. ושם) הכא צמנעול דקטיר צמיתנא וצעי סגינא למיפסקיה ומוקי כר' נחמיה ואמאי אסר צסכין כיון שהוא עומד ומיוחד לחתיכה והר"ר שמעון הזקן הקשה לפירוש הקונטרס דהיכי קאמר רצא צפרק כל הכלים (לקמן דף קד). ואתא ר' נחמיה למימר דאפי' כלי שמלאתו להיתר לצורך גופו או לצורך מקומו אין מחמה לצל לא היכי שרי לצורך מקומו והלא אין זה תשמיש המיוחד לו (אדווחק ר"ם לומר לפי' הקונטרס דקערות אחר שאכלו צהן דדרך להסירן כל שעה חשבי צורך מקומו תשמיש המיוחד לו ונראה לר"ם דלא שרי ר' נחמיה אלא תשמיש הרגיל לעשות בו בחול אפי' אינו תשמיש המיוחד לו ואפי' דצר שמלאתו לאיסור שרי כיון שדרך אותו תשמיש לעשות ממנו בחול כגון קורנס לפצע בו את האגוזים וקורדוס לחתוך בו את הדבילה והיינו לצורך תשמישו דקאמר כלומר מה שרגיל לעשות בו בחול ולא אתא לאפקויי אלא מחמה לצל וכגון תשמיש שאינו רגיל לחתוך כגון חותלות של תמרים צסכין או מנעול דקטיר צמיתנא ושופר נמי אין דרך בחול לגמע בו מים לתינוק והסקה צכלים דתניא צפרק כל הכלים (לקמן דף קד):^ט אין מסיקין צכלים כיו' ומוקי לה כר' נחמיה וצינא ר"ם נראה מפרק כל הכלים (ג"י טז) דתנן כל הכלים ניטלין לצורך ושלל לצורך ר' נחמיה אומר אין ניטלין אלא לצורך ומפרש רצה בגמרא דצר שמלאתו להיתר לצורך גופו ולצורך מקומו דצר שמלאתו לאיסור גופו אין לצורך מקומו לא והשתא מה לו להוציר דצר שמלאתו לאיסור כיון דמתניתין לא איירי אלא צמלאתו להיתר אלא ודאי משום ר' נחמיה נקטיה דצעי למימר ואתא ר' נחמיה לתרויהו לצורך גופו שרי ולצורך להיתר כיו' ומשום דמשהו ר' נחמיה מלאתו להיתר למלאכתו לאיסור נקט מלאכתו לאיסור דלר' נחמיה תרויהו לצורך גופו שרי ולצורך מקומו לא ולרצא תרויהו לצורך גופו ומקומו שרי מחמה לצל לא ולשון אפי' משמע נמי הכי:

הא ר' נחמיה. יהיא דאסרה שופר ותלוצרות דתניא צפרק חצית (לקמן דף קמג). אפי' תרודו אפי' טלית אפי' סכין אין נוטלין אלא לצורך תשמישן ופי' צקונטרס תשמישן המיוחד להם ומשמע לפי' דכלי שמלאתו לאיסור אסור לטלטלו לשום צורך דהא מיוחד למלאכת איסור ואנן צעינן שיהא מיוחד לצורך אותו דצר שנוטלו צצבת וקשה לר"ם דאמר צפרק חצית (ג"י טז) חותלות של תמרים ושל גרוגרות ממיר אצל לא מפקיע ולא חותך ומוקי לה כר' נחמיה וכן צפרק בכל מערבין (עירובין דף לה. ושם) הכא צמנעול דקטיר צמיתנא וצעי סגינא למיפסקיה ומוקי כר' נחמיה ואמאי אסר צסכין כיון שהוא עומד ומיוחד לחתיכה והר"ר שמעון הזקן הקשה לפירוש הקונטרס דהיכי קאמר רצא צפרק כל הכלים (לקמן דף קד). ואתא ר' נחמיה למימר דאפי' כלי שמלאתו להיתר לצורך גופו או לצורך מקומו אין מחמה לצל לא היכי שרי לצורך מקומו והלא אין זה תשמיש המיוחד לו (אדווחק ר"ם לומר לפי' הקונטרס דקערות אחר שאכלו צהן דדרך להסירן כל שעה חשבי צורך מקומו תשמיש המיוחד לו ונראה לר"ם דלא שרי ר' נחמיה אלא תשמיש הרגיל לעשות בו בחול אפי' אינו תשמיש המיוחד לו ואפי' דצר שמלאתו לאיסור שרי כיון שדרך אותו תשמיש לעשות ממנו בחול כגון קורנס לפצע בו את האגוזים וקורדוס לחתוך בו את הדבילה והיינו לצורך תשמישו דקאמר כלומר מה שרגיל לעשות בו בחול ולא אתא לאפקויי אלא מחמה לצל וכגון תשמיש שאינו רגיל לחתוך כגון חותלות של תמרים צסכין או מנעול דקטיר צמיתנא ושופר נמי אין דרך בחול לגמע בו מים לתינוק והסקה צכלים דתניא צפרק כל הכלים (לקמן דף קד):^ט אין מסיקין צכלים כיו' ומוקי לה כר' נחמיה וצינא ר"ם נראה מפרק כל הכלים (ג"י טז) דתנן כל הכלים ניטלין לצורך ושלל לצורך ר' נחמיה אומר אין ניטלין אלא לצורך ומפרש רצה בגמרא דצר שמלאתו להיתר לצורך גופו ולצורך מקומו דצר שמלאתו לאיסור גופו אין לצורך מקומו לא והשתא מה לו להוציר דצר שמלאתו לאיסור כיון דמתניתין לא איירי אלא צמלאתו להיתר אלא ודאי משום ר' נחמיה נקטיה דצעי למימר ואתא ר' נחמיה לתרויהו לצורך גופו שרי ולצורך להיתר כיו' ומשום דמשהו ר' נחמיה מלאתו להיתר למלאכתו לאיסור נקט מלאכתו לאיסור דלר' נחמיה תרויהו לצורך גופו שרי ולצורך מקומו לא ולרצא תרויהו לצורך גופו ומקומו שרי מחמה לצל לא ולשון אפי' משמע נמי הכי:

למחט שנמצאת. דתניא צאלו טרפות (חולין דף ג. ושם) וצהמדיר (פסות דף עו:) מצד אחד כשירה מצ' לדדין טרפה ופי' צקונטרס צעובי צית הכוסות הוא דאיכא לפלוגי הכי אצל בהמסס אפי' מצד אחד שלא נראה הנקב לחון טרפה דאין זו סמימה והקשה ה"ר אליעזר ממיי"ץ דהא תנן **י**המסס וצית הכוסות שניקבו לחון משמע דבהמסס נמי לא מיערפה אלא צנקב מפולג ואורז"י דהאי לחון לא לגמרי לחון' אלא כלומר לצד חוץ לאפקויי ניקבו זה לחון זה דכשירה כדקמני צמר הכי וקמ"ל דמצד אחד כשירה אע"ג דניקב עור אחד שלם אצל הא דקמני מצ' לדדין טרפה אין חידוש' אי נמי מצ' לדדין טרפה נמי חידוש הוא דקמ"ל אע"פ שצוכב על המסס^ט וס"ד^ט שמגין' כמו תלחולת שנקצה וירכים מעמידין אותה דכשירה קמ"ל דהכא טרפה ור"ם אומר דבהמסס נמי מצד אחד כשירה ופשיטא דלא היא טרפה אא"כ ניקב נקב מפולג לחון דאין צנרא שיהיה טרפה צשום מקום אלא צנקב מפולג והא דנקט צצרייתא צית הכוסות לאשמועינן מצד אחד כשירה^ט אע"ג דניקב עור שלם^צ ונפקא מינה הא דשמעינן דאישתני שמייהו אע"ג דדינס שוה דאי לא אשמעינן ה"א דהאי דקמני מחט שנמצאת צעובי צית הכוסות היינו' דקרו השתא צי כסי שאין לו אלא עור אחד והוה אחי למימר דדוקא צההוא מצד אחד כשירה^ט אצל צמאי דקרו^{טו} הוצילאל^{טז} אפי' מצד אחד טרפה כיון שניקב עור אחד שלם^י להכי אשמעינן דאישתני שמייהו^{יז} דאפי' צהוצילאל מצד אחד כשירה^י ועוד אורז"י דמצניו למימר כפי' רש"י דבהמסס אפי' מצד אחד טרפה^צ דחיישינן שמה ניקב לחון וחור והצריא כמו ישא לו קוץ צושט"י דהכי הלכתא דחיישינן שמה הצריא וחוששין לספק דרוסה ואפי' למאן דלא חייש התם צקון שמה צמנחט שהוא דק חייש והא דצעי צאלו טרפות ניקבו לחון היינו כגון דידעינן דשוב לא הצריא כגון שאכלה מחט צפנינו ושחטוה מיד:

^הנפקא

עין משפט ונר מצוה

קלח א מיי' פכיה מה'י' שבת ה' ג סתג לאין סה טושה' איח ס'י' שח סעף ג ד:

תוס' ישנים

א) ועוד קשה הא דל"ל אכ"י (שם) לרצח אלינא דר"י עפרות היכי מטלטלים להו ולבינה (ידידה) [אלינא דר"י] מי יחא הא לא מטלטלין אלא למשעמי המיוחד לו ודומק ר"ם ט':

מוסף תוספות

א. אי"כ רב הכי ס"ל הכי.
ב. דאמ"ד דבר שמלאכתו מטלטלו, לצורך מקומו אסור.
תוס' האל"ס. ג. ומוקי לה ברפוי וכו' יהודה ורבנאי וכו' ודייק טעמא דרפוי, הא אינו רפוי לא, ופריך לרבא דאמר דבר שמלאכתו לאיסור, לצורך מקומו מותר, ומשני היאי ר' יהודה משום א' לעוד היא, אבל ר' יהודי' גופי' ס"ל אפי' אינו רפוי מותר.
תוס' האל"ס. ד. ומכין פשוט לו דהדריא משנה דר"ש אלא לאו משום דפשיטא לי' דכולה מתייחד' דכל הכלים כר"ש אחיא.
תוס' האל"ס. ה. אלא משמע דפשיטא לי' לתלמודא דליכא מין דשרי דבר שכלאכתו לאיסור מחמה לצל.
תוס' האל"ס. ו. שיהא מפולש.
תוס' חולין ג: ד"ה מחט.
ו. ואבג דנקט צנצד אחד כשרה נקט נמי מב' צדידין דמילתא דרשיטא היא.
תוס' חולין ג: ד"ה מחט.
ז. ומדברין שם בשווקן.
תוס' חולין ג: ד"ה מחט.
ח. דאיתור דבקרות.
תוס' חולין ג: ד"ה מחט.
י. אפי' וכו' שניקבו שני העורות וכו' שלא יצא ד"ה הרע.
תוס' חולין ג: ד"ה מחט.
יא. אבותא קמ"ל, לפי שיש לו שני עורות, וקמ"ל.
תוס' חולין ג: ד"ה מחט.
יב. אפי"ה כשרה עד שניקבו שניהם וכו' ואי"ה הא אמרינן וכו' למאי נפק"ם למחט שנמצאת בעובי בית הכנסות, והשתא מאי נפקותא איתא, הא בתרוייהו אמר' מצד א' כשרה מב' צדידים טרפה גם בהובלילא, וי"ל.
תוס' חולין ג: ד"ה מחט.
יג. בהובלילא דהיינו המסס.
תוס' חולין ג: ד"ה מחט.
יד. כיון שלא ניקב אלא חצי עור והנשאר מגין יפה.
רע"ב. טו. עכשיו.
תוס' חולין ג: ד"ה מחט.
טז. היינו מה שהיו רגילים לקרות בית הכנסות.
תוס' חולין ג: ד"ה מחט.
יז. ואין חבירו מגין עליו.
רע"ב. יח. ותנא רע"ב. יט. ונאמר דאין סברא שיהא טריפה הואיל ולא ניקב אלא חצי עור.
תוס' חולין ג: ד"ה מחט.